

HET MINIMALISME VAN SCHWALBE EN CO

Techno verkocht als toneel

'Is dit nog wel theater?' Niet alleen bij de jonge Nederlandse groep Schwalbe vraagt een publiek het zich af. Steeds meer theater flirt met het 'nietsige' van de werkelijkheid.

VAN ONZE MEDEWERKER

WOUTER HILLAERT

BRUSSEL | Een uur lang jumpen negen jonge mensen op monotone techno. In verspreide trossjes, samen alleen op hun vierkante meter. Net als de beats gaan ze eindeloos door.

Nee, dit is geen snapshot uit La Rocca. Wel de theatervoorstelling *Spaar ze* van Schwalbe, deze week te gast in het Kaaitheater. Het jonge collectief, in 2008 als één klas afgestudeerd aan de Amsterdamse Mime Opleiding, gaat nog een stap verder in *Schwalbe speelt op eigen kracht*. Een uur lang fietsen de negen performers zich in het zweet op tweedehands home-trainers. Dicht naast elkaar op een rijtje drijven ze hun eigen belichting aan. Ze trappen om gezien te worden.

Gaan we daarvoor naar theater? Om te aanschouwen wat je ook op een megaparty of in een fitnesszaal kan zien? 'Dit is nog minder dan weinig', reageerde een toeschouwer online. 'De kleren van de keizer!' En toch fascineren beide producties. Elke kleine afwijkende toets voelt meteen als een grondverschuiving. Zo staken twee

dansende lijven in *Spaar ze* plots hun trip, en zijgen neer voor een slok water en een gesprek dat je niet hoort. In *Schwalbe speelt op eigen kracht* draait de enige lichtspot tergend traag de zaal rond, als een felle priem in elk toekijkend oog.

Er zijn ook de stijgende uitputting, het vloeiende zweet, de krampachtige blik van de hakers of de fietsers, een groep waarbinnen je steeds meer individuele schakeringen ziet.

Gedaan met acteren

En toch, wat bezielt Schwalbe om zijn voorstellingen zo radicaal leeg te maken, zo weinig theatraal? 'We maken geen onderscheid tussen de theatrale en de reële realiteit', luidt de visie van het collectief. 'Toeschouwer en performer zijn in dezelfde ruimte, op hetzelfde moment, maken deel uit van dezelfde gebeurtenis.'

Het klinkt als een terugkeer naar de happenings en performances van dertig jaar geleden: gedeelde fysieke vieringen voorbij alle fictie, rond de pijngrenzen van het lichaam. Ook toen gingen tijdsduur en herhaling voor op de eigenlijke betekenis van

In 'Spaar ze' jumpet het collectief Schwalbe een uur lang op techno. © Stephan van Hesteren

'Dit is nog minder dan weinig. De kleren van de keizer!'

de getoonde actie.

Schwalbe staat niet alleen in dat afschrapen van alles wat theater tot theater maakt: tekst, symboliek, verhaal. Ook Ontroerend Goed verkocht al een fuif als theater. Piet Arfeuille toonde in *2019 (Droomspel)* het banale keukentje van een supermarkt, Ayelen Parolin liet in *David* drie naakte mannen een uur standbeeld spelen. Telkens wordt er amper geacteerd, gebeurt er op de scène weinig tot niets. Toch blijf je

kijken.

In Nederland bestaat het stille, trage theater van regisseurs als Jetse Baetelaan, Boukje Schweigman en Lotte van den Berg (ook de coach van Schwalbe) al enkele jaren. Zij verklaren hun werk als een verzet tegen de snelheid en het consumentisme van deze tijd, als een uitnodiging om weer geconcentreerd te leren kijken.

De mimespelers van Schwalbe drijven die minimalistische trend verder door, maar breken met alle stiltewerking. Hun voeten trappen sneller dan je kan volgen. Het resultaat is een geëngageerd beeld van een zichzelf voorbij snellende wereld die machinaal ter plaatse trappelt. Als dat geen theater is.

'Spaar ze' op 7-8 juni en 'Schwalbe speelt op eigen kracht' op 10-11 juni in het Kaaitheater, Brussel.